

10

YUBİLEY

2 dekabr 2025-ci il, çərşənbə axşamı

Xalq qəzeti

“Dədə Qorqud” dünyasından böyük ədəbiyyata açılan qapı

Yaşar Əliyev: – *Kamal müəllim, söhbətimizə belə bir sualla başlamaq istərdik: bizdə də, dünyada da tanınmış ədiblər, bir qayda olaraq, bədii yaradıcılığın yalnız müəyyən bir mərhələsində ədəbi tənqidlə məşğul olmağa başlayıblar. Azərbaycan ədəbiyyatında, məsələn, Anar, Elçin və digərləri istisna təşkil etmir. Sizdə bu ardıcılıq, sanki, pozulub, Azərbaycan ədəbi tənqidinin ən parlaq imzalarından biri olmusunuz, sonra bədii yaradıcılığa keçmişiniz...*

Kamal Abdulla: – Yox, elə olmayıb, mən bədii yaradıcılığa hələ orta məktəb illərindən başlamışam. O vaxtlar bir kitablıq şeirlərim vardı ki, onları indi sizin təsəvvürünüzə gətirə bilməyəcəyiniz adamlara oxuyurdum. Məsələn, Zərbəli Səmədov vardı, mənim sevimli ədəbiyyat müəllimim, Əməkdar elm xadimi, Sosialist Əməyi Qəhrəmanı... Dayım Məmmədhiüseyn Təhməsib və onun həyat yoldaşı Bilqeyis xanım vardı, o da ədəbiyyat müəllimiydi. Nə deyim, rahat qoymurdum onları...

O vaxtlar, 60-cı illərdə qohumlar bir-birinə qonaq gedərdi. Biz qonaq gedəndə həmişə özümü şeir dəftərlərimə də götürürdüm. O vaxtdan şeirlər yazırdım. Sonra universitetin filologiya fakültəsinə qəbul olundum, yenə yazırdım, amma, belə deyək də, bunlar rəqəbətdəvamlı şeirlər deyildi. O vaxtlar ədəbiyyat fakültəsində Ramiz Rövşən, Səbir Rüstəmxanlı, Nüsrət Kəsomənlı, Seyran Səxavət kimi imzalar vardı. Onların yanında, əlbəttə ki, mənəm şeirlərim xeyli zəif təsir bağışlayırdı.

Mahir Qarayev: – *Siz də düşünüb çəkildiniz geri, elə?*

– Elə deməzdim, yenə şeir yazırdım, sadəcə, indiki dillə desək, prioritetlərim dəyişdi. Müəllimim vardı – Musa Adilov. Allah ona rəhmət eləsin, çox gözəl alim, gözəl insan idi. O, mənə Dədə Qorqud dünyasına yönəltdi və biz birlikdə “Dədə Qorqud”-un söz lüğətini hazırlamağa başladıq. Yeri gəlmişkən, çox ağır, çətin bir iş idi. Evdə hara baxırdın, lüğət kartları görürdün. İki-üç boynun lüğətini hazırlayandan sonra gördüm ki, “Dədə Qorqud”-un bəzi hissələrini əzbər bilirdim. Sözlük, bilirsiniz də, necə yazılır: cümləni bir dəfə yazıb, birincisi sözün altından xətt çəkirsən, həmin cümləni təkrar yazıb, bu dəfə ikinci sözün altından xətt çəkirsən, beləcə, cümlədə nə qədər söz varsa, o qədər yazıb, növbəti sözü işarələyirsən. Ona görə, o dil, o ruh, o ab-hava istər-istəməz adəməm canına hopur. Amma şeir yazmağa davam edirdim. Sonra çətinliklə də olsa – asanlıqla yox! – bir-iki hekayə yazdım, birini erk elədiyim müəllimim Bəxtiyar Vahabzadəyə göstərdim. Dayım onun müəllimi olmuşdu, münasibətimiz Əli Sultaniyə görə qurulmuşdu. Bəxtiyar müəllim oxudu, sonra gəlib xoş sözlər dedi hekayə haqqında.

Sadək Budaqlı: – *Tələbə vaxtlarından söhbət gedir?*

– Üçüncü, ya da dördüncü kursda oxuyurdum. Bax belə, sonra yavaş-yavaş elm sahəsinə yönəldim.

Mahir Qarayev: – *Bəs, o vaxtlar yazdığınız şeirləri, hekayələri çap etdirmirdiniz?*

– “Bakı” qəzetində ilk şeirim 1966-cı ildə çap olunub. Mirzə Cəlilə həsr etmişdim. Təsəvvür edin ki, 16 yaşındaydım, 8-ci sinifdə oxuyurdum. Zərbəli müəllimin sayəsində çap edilmişdi.

Yaşar Əliyev: – *Sonrakı dövrdə “Kamal Mehdi” imzası ilə çap olunurdunuz. “Xəzər”in ilk nömrəsində şeirləriniz işıq üzün görmüşdü”. Bədii yaradıcılığa başlayanda, əsərlərinizin bu qədər rezonans doğuracağını təxmin edirdiniz?*

– Yox, qətiyyənl! Heç bu barədə düşünmürdüm. Əslində, o daxili əhvali-ruhiyyəni mənə dostlarım, inandığım adamlar yaratdı. Məsələn, “Yarımçıq əlyazma” hələ çap olunmamış, roman haqqında ilk yazını elə Etimad Başkeçid yazdı.

Etimad Başkeçid: – *Elədir, “Yarımçıq əlyazmalar və bitübün inanclar” adlı o məqalə “Səhifələr” qəzetində çap olunmuşdu.*

– Yazılarımı zövqünə inandığım adamlara verirdim ki, oxuyub fikirlərini bildirsinlər. Lap açığını desəm, bu mənəm özümə inamsızlığımdan irəli gəlirdi. İnanmırdım ki, haqiqətən də, diqqətləyib bir əsər ortaya qoyma bilmişəm. Ona görə də, dostlarımla fikrini öyrənmək mənəm üçün vacib idi. Roman ətrafında cərəyan edən müxtəlif hadisələr də məhz bu yazılardan sonra başladı.

Nəriman Əbdülrəhmanlı: – *Rus poeziyasının gülmüş dövründən silsilə tərcümələriniz, sanki bir mərhələdən digərinə keçid xarakteri daşıyır...*

– Yox, qoy deyim, bu necə oldu: onda mən Slavyan Universitetində işləyirdim. Fikirləşdim ki, burada işləyirsəmsə, slavyan aləminə aid bir işlə də məşğul olum. Birbaşa həmin o gülmüş dövrün şairlərinə müraciət elədim. Onu da deyim ki, o şeirlərin heç biri təsadüfi seçilməmişdi – hamısı antik ədəbiyyatla bağlı nümunələr idi. Qumilyov, Kuzmin, Axmatova, Mandelştam və başqaları... Onlardan seçdiyim şeirlərin, demək olar, hamısı eyni mövzudadır.

Nəriman Əbdülrəhmanlı: – *Sonrakı hekayələrinizdə də bu mövzu müstəqil xətt kimi keçir.*

– Elədir. Antik ədəbiyyata maraq mənə də uşaqlıqdan vardı. 60-cı il idi, dayım Əli Sultaniyin kitabı nəşr olunmuşdu: “Antik ədəbiyyat tarixi”. On-on bir yaşından o kitabı oxuyurdum. Yeri gəlmişkən, o kitab çap olunan vaxtlarda antik süjetlər dilimizə hələ çox az tərcimə olunmuşdu. Adda-budda, yox səviyyəsində idi. Ona görə də Əli Sultani məcəb olmuşdu ki, elmi təhlili həm də təsvirin üzərində qursun.

Məsələn, “İliada”-nı, “Odiseya”-nı,

Kamal Abdulla – 75

Bu günlərdə 75 illik yubileyi təntənə ilə qeyd edilən ədəbiyyatşünas, yazıçı, dramaturq, akademik, Xarici Dillər Universitetinin rektoru Kamal Abdullanın çoxşaxəli yaradıcılıq yolu həm ölkəmizdə, həm də ondan kənarda maraqla izlənilir. Yubiley ilini bu zəngin fəaliyyətin yaradıcılıq hesabı kimi də qiymətləndirmək olar.

yaxud Edipin başına gələnləri başdan-ayağa təsvir edir, sonra təhlilini verir. Orada səhifə-səhifə təsvirlər yer alır, mifoloji süjetlərin təsviri. Hamısını maraqla oxuyurdum. Əlbəttə ki, təhlilləri buraxırdım, yaşıam az idi, onlar mənə dərindən görünürdü, amma yerdə qalanları nağıl kimi oxuyurdum. Ona görə hələ şagird vaxtlarımdan onlar mənəmə bəyima, yaddaşıma hopmuşdular. “Kitabi – Dədə Qorqud” kimi.

Etimad Başkeçid: – *Bəs, “Dədə Qorqud”-a marağınız hansı mənəvi ehtiyacdən yaranırdı? Belə deyək, ədəbiyyat müstəvisində sizin üçün bu dastanı önəmli edən nədir?*

– Yəqin ki, ümumi mifologiyaya olan maraq. Bu da bizim mifologiyamızdır. On yaşından başlayan o maraq milli müstəvidə, “Dədə Qorqud”-da yeni mənəvi dünyaların, qədim inancların və xalqın düşüncə tərzinin qapılarını özümə açdı. İlk növbədə, süjetlər mənə özünə çəkdi, sonra dissertasiya üzərində çalışanda dil nöqteyi-nəzarindən, Azərbaycan dili sintaksisinin inkişafı ilə bağlı çox maraqlı nüanslar, nümunələrlə qarşılaşdım orada. Bilirsiniz, bizdə bəzən elə adamları dil tarixçisi adlandırırlar ki, əslində, onların bu məsələyə heç bir aidiyyəti yoxdur.

Məsələn, kimsə Füzulinin və Nəsiminin dilindən yazır, amma bu, dil tarixçisi deyil axı. Dil tarixçisi dildə gedən prosesi tarixi nöqteyi-nəzərdən izləyən adamdır. Nəsimidən Füzuliyə qədər prosesi izləyən adamdır dil tarixçisi. “Dədə Qorqud” dastanlarında da bir cümlənin təmsalında, ümumiyyətlə, həssas təsvirin nümunəsində bir sürəklilik izləmək mümkündür. Məsələn, “*Rəsul əley-hissələm zamanına yaxın Bayat boyundan Qorqud Ata derlər bir ər qopdu*”. Baxın, heç kim fikr vermir, amma bu cümlədə iki predikativ mərkəz var: “derlər”, bir də “qopdu”. Təkrar edirəm, bir cümlədə.

Deməli, burada “derlər” formal olaraq, predikativ mərkəz yaratmış, əslində, “deyilən” feli-sifətin ideyasını yaşadır özündə. Onun içində feli-sifət yaşayır, inkişaf var şəkilə gedib. Yaxud: “Qanturalı derlərdi bir igid vardı”. Burada “Qanturalı derlərdi”-də cümlə qurtarmalı idi, amma davam edir. Gördüyümüz kimi, iki preidikativ mərkəz özünü göstərir. Baxın, çoxpredikativlikdən təpredikativliyə keçid Azərbaycan dilinin sintaksisinin ən maraqlı məsələlərindən biridir. Söhbət Azərbaycan dilinin sintaksisini hərəkətdə görməkdən gedir. Hərəkətdə, inkişafda olan nə varsa, sintaksisi bu nöqteyi-nəzərdən öyrənmək olduqca maraqlıdır. Dil tarixçisi də bunu öyrənməlidir, əslində.

Yaşar Əliyev: – *Kamal Abdulla imzası, sanki, iki ayrı-ayrı yazıçının özində birləşdirir və ya sizin yaradıcılığınız iki müstəqil xətti özündə ehtiva edir. Bu mənəvi şəxsi qənaətimdir. Bu xətlərdən biri surf ədəbiyyat kontekstində yazılmış əsərləri təmsil edir. Bura romanlarınız və bir çox hekayələriniz aid edilə bilər. Məsələn, Borxesa həsr olunmuş “Adaşlar” hekayəsi kimi. Digər xətt Kamal Abdullanı oxucuya surf avtobiografik yazıçı kimi təqdim edir. Tanış məhəllə, tanıdığınız real adamların iştirak etdiyi mətnləri nəzərdə tutaram. Bunların hansı sizin üçün daha doğma, daha yaxındır?*

– Bunlar bir-birinin içindədir. Fikrimcə, biri digərinin inkar etmir. Sənin dediyin həmin o “Adaşlar” hekayəsində də avtobiografik məqamlar yox deyil. Amma, eyni zamanda, belə deyək, metafizik hekayədir.

Etimad Başkeçid: – *Əslində, “Yarımçıq əlyazma” da, bir çox digər əsərləriniz də polimpsest üzərində qurulub. Bunu “Unutmağa kimsə yox” romanında açıq görmək olar...*

– Bir dəfə özüm tənbəllik etməyib, “Unutmağa kimsə yox”-u kənar gözlə saf-çü-

Kamal Abdullanın dünya türkologiyasına və müasir ədəbiyyata verdiyi sanballı töhfələrə ehtiram əlaməti olaraq Türkiyənin bir sıra nüfuzlu universitetlərində elmi məclislər keçirilib. İğdır Universitetində, Ankara Türk Kültürünü Araşdırma İnstitutunda və Marmara Universitetində onun yaradıcılığına həsr olunmuş simpoziumlar təşkil edilib.

Teatr mühitinin Kamal Abdulla dramaturgiyasına artan marağı da diqqət çəkir. Müəllifin pyesləri son aylarda müxtəlif səhnələrdə yeni yozumlarla tamaşaçılara təqdim olunub:

- Qazax Dövlət Dram Teatrında – “Bir, iki, bizimki”;
- Naxçıvan Dövlət Teatrında – “Simurq quşu”;
- Füzuli Teatrında – “Ruh”;
- Musiqili Dram Teatrında – “Gülüçöhrə və Əsgər”.

Hazırda yazıçının əsərlərindən ibarət yeddiçildliyin, ayrıca olaraq, məşhur “Gizli Dədə Qorqud” əsərinin təkmilləşdirilmiş nəşri də ədəbi cəmənin maraqla gözlədiyi hadisələrdəndir.

Etimad Başkeçid, Sadək Budaqlı, Nəriman Əbdülrəhmanlı, Mahir Qarayev və Yaşar Əliyevdən ibarət bir qrup yazıçı ilə söhbətində Kamal Abdulla bütün bu məsələlər, üstəgəl, dil haqqında, onu canlı bir orqanizm kimi qəbul edərək, ədəbiyyatın kaosunu necə mənəyə çevirdiyindən, yazıçının zamanla dialoqda qalmasının vacibliyindən danışır.

rük etməmişəm. Əsər yeddiqatlı bir struktura malikdir. Bilirsiniz, o qatlarla etmək, bəlkə də, asandır – çətin deyil yazı prosesində. Qayıtmaq çətinidir – yenidən əsas təsvirə qayıtmaq asan deyil.

Nəriman Əbdülrəhmanlı: – *Mifologiya ilə bağlı başqa bir sual. Məlumdur ki, yunan və Roma mifologiyası bütün Qərbi ədəbiyyatına çox güclü təsir edib.*

– Qərbi ədəbiyyatını bunsuz təsəvvür etmək mümkün deyil.

Nəriman Əbdülrəhmanlı: – *Elə sual da bununla bağlı yaranır: niyə Şərq mifologiyasının Şərq ədəbiyyatına təsiri o qədər də güclü hiss olunmur? Bu, nə ilə bağlıdır? Azərbaycan ədəbiyyatında bu, yəni mifologiya qabarıq şəkildə yalnız sizin yaradıcılığınızda hiss olunur.*

– Bu suala cavab vermək həm asandır, həm də bir az təhlükəlidir. O mənada ki, mifologiyayı bilməməkdən irəli gəlir bəzi şeylər. Bizim bir çox tanınmış qələm adamları belə yalnız intuitiv olaraq bu məsələyə toxunur. Amma məsələn, Şekspir bunu bilə-bilə eləyir. Hamletin gətirdiyi oyunçuları ki var, oyunları birbaşa mifologiyadır – Aqamemnonun başına gələnələri, səhnələşdirilir. Şekspirdən Coysadək tarix boyu bu belə davam edib.

Bizdə bəzən deyirlər, ədəbiyyata gələnərin gərəklə ayağı torpağa dəysin, yalnız bununla yazıçı olmaq olar. Amma mənə, mifologiyayı oxumaqla, kitabla da yazıçı olmaq olar. Borxes deyirdi ki, mən ədəbiyyata kitabdan gəlmişəm və bununla fəxr edirəm.

Mahir Qarayev: – *Həzrətdə 5 romanınız var, amma ədəbi aləmdə ən böyük rezonans doğuran ilk əsəriniz “Yarımçıq əlyazma” oldu. Bilmək istəyirəm, siz bu romanı necə müddətə yazdınız. Və bir də: ilk romandan sonra ikincini yazmaq daha asan oldu, yoxsa daha çətin?*

– Sözlün açığı, əvvəllər elə bilirdim, mən roman yazı bilmərəm. Ona qədərki hekayələrdə bir növ çəkini-çəkini yazmışdım. “Yarımçıq əlyazma”-dan sonra o biriləri yazmaq çətin olmadı, əksinə, xeyli asan oldu. Yəni ilk romanda o nəfəsi hiss elədim. Bəlkə də kimsə qoribə gördünə bilər, amma səmi şəkilə deyəcəm: indi mənə elə gəlir ki, romandan sonra başqa heç nə yazı bilmərəm. “Yarımçıq əlyazma” nisbətən tez yazıldı, amma təbii ki, bəyimdə onu ərsəyə gətirməyə qədər xeyli vaxt keçmişdi.

Mahir Qarayev: – *Sonrakı əsərləri artıq “Yarımçıq əlyazma”-nın müəllifi kimi yazdınız?*

– Sizə görə, ən yaxşısi bu romandır... Bir şey deyim, bir az əyləncəli olsun: “Don Kixot”-un birinci və ikinci hissələrinin yazılması arasında 10 il vaxt keçib. Ümumi rəyə görə, ikinci hissə birincidən zəif alınıb. Sual yaranıb ki, görəsən, niyə belə olub? Cavab da belə olub ki, ikinci hissəni yazanda Servantes artıq dahi olduğunu bilirdi.

Mahir Qarayev: – *İstənilən halda “Yarımçıq əlyazma” mürəkkəb əsərdir...*

– Eyni zamanda, çox sadə əsərdir. Ola bilsin, özünəxas qoribə ab-havası var. Mifoloji tarixlə reallığın qovuşduğu yer, 3 ön söz... Bəzən ayırd etmək olmur: elmi əsərdir, yoxsa bədii? Umberto Eko ilə görüşümüzdə qolumdan tutub, kitab rəfindəki kitabı göstərdi: “Bu Coysdur, – dedi, – o sizdən də qəliz yazır”. Yəni sən bu fikrində təki deyilsən.

Mahir Qarayev: – *Ekonun “Yarımçıq əlyazma” haqqında “Romanınızın cəlbədidir, amma onu çimərlikdə oxumaq olmaz”, – sözlərini də buraya əlavə etmək olar. Kamal müəllim, o vaxt “Yarımçıq əlyazma”-nı hələ əlyazma şəklində dostların mühakiməsinə verəndə artıq aydın idi ki, yaxşı bir əsər yazdığınızın fərqindəsiniz...*

Etimad Başkeçid: – *Bu, müəyyən əlamətdə, sənət, arxitektura, mədəniyyətdəki polimpsest məsələsidir: bir mətn digərinin üzərindən yazılır. Roman da belə başlayır – Gəncə zəlzələsi... sonra cümə qırılır, başqa mətləblərdən söz açılır. Əslində, bu əsərdə bir çox janrlar təmsil olunur. “Yarımçıq əlyazma” mif, tarix, hipertekstualtıq, fentezi, hətta detektiv elementləri özündə birləşdirir. Elə əsərlər var ki, konkret janrını müəyyənləşdirmək çətinidir.*

– Təbii ki, dünyada bütün təsirlərdən xali əsər təsəvvür etmək çətinidir. Müdirlər belə deyirlər: heç nəyə bənzəməyən özü yoxdur. Bir dəfə rəhmətlik Mövludən soruşdum, dedim ki, Markesi oxumusan, yaqin? “Yüz il tənhalıq” romanının Mövludən “Köç” əsəri ilə – yeri gəlmişkən, çox gözəl əsərdir – səsləşən məqamlarını nəzərdə tutub soruşmuşdum. Cavab verdi ki, yox, oxumamışam. Açıqı, inanmadım ona, oxumuşdu, yaqin ki...

Amma burada ikinci bir məqam da var. Bir dəfə də eyni şeyi Yusif Səmədoğlundan soruşdum. Yaxşı münasibətimiz var idi rəhmətliklə. Dedim ki, Yusif müəllim, sizin “Qətl günü” romanınızda mən Bulqakovun, Markesin təsirini hiss edirəm. Nə desə yaxşıdır? Dedi ki, tamamilə düz deyirsən, hələ başqa təsirlər də var. Yəni kimlərdənsə təsirləndiyini dilə gətirməkdən çəkinmədi, ehtiyat eləmədi. Bu çox incə məqamdır.

Yaşar Əliyev: – *Markes də deyirdi ki, mən pis oturan hər şeyi götürürəm.*

– Bu söhbətimizin işığında süni intellekti yada salmasaq, doğru olmaz. Bir neçə ay qabaq yoldaşlardan biri gəlib dedi ki, Kamal müəllim, bilirsiniz, süni intellekt sənin haqqında nələr deyir? Dedim, yox, bilmərəm. Mənə süni intellektin dediklərini, belə deyək, emal etdiklərini oxudu, ayağımın altından yer qəçdi. Böyük alimimiz, dostum Rafiq Əliyevdən soruşdum. Dedim ki, mən elə bilirdim süni intellekt, sadəcə, yazılanları bir yerə yığır, toparlayır, amma bu o deyil axı... O mənə daha çoxunu danışdı.

Hərdən adama elə gəlir, Nitsşenin o məşhur fəvqəlbəşərini görsən qarşında. Mənəm indi yeddiçildliyiym nəşr olunacaq. Kitablarımda biri belə adlanır: “Kamal Abdulla və süni intellekt”. Çox maraqlı kitabdır, mənə, ilk dəfə belə bir kitab hazırlamı.

Nəriman Əbdülrəhmanlı: – *Söz düşmüşkən, qeyri-səlis məntiq və ədəbiyyat, folklor araşdırmaları ideyası necə yaranırdı sizdə? Necə oldu bu fikrə gəldiniz?*

– Bilirsiniz, Rafiq Əliyev mənəmə dostumdur. Tez-tez görüşürük: o, mən, Ramiz Rövşən, Nazim İmanov, Muxtar İmanov, Rüstəm Behridi, Azər, Fərhad, Eldar... Hamımız maraqlıdır süni intellektlə bağlı məsələlər. Rafiq Əliyevdən müxtəlif şeylər soruşurduq bu barədə. Fikir verib gördüm ki, “Dədə Qorqud”-da onun dediklərinin inikasını əyani şəkildə görmək olar. Söhbət vaxtı belə misalları sayı artı və biz fikirlərimizi gerçəkləşdirməyə qərar verdik. 3 kitab yazıldı: “Kitabi – Dədə Qorqud və qeyri-səlis məntiq”, “Qeyri-səlis məntiq və dil, nitq”, “Uşaqlar üçün qeyri-səlis məntiq”. “Kitabi-Dədə Qorqud və qeyri-səlis məntiq” kitabı artıq Türkiyədə, Almaniya və bu ölkənin ən nüfuzlu nəşriyyatlarından birində, həm də (“Springer”)də ingiliscə nəşr olunub.

Nəriman Əbdülrəhmanlı: – *Dünyanın 20-dən çox dilində kitablarınız nəşr olunub. Təəssüratınız necədir? Tərcimə olunmuş əsərləriniz barədə nə deyə bilərsiniz?*

– Bu sualın cavabı çox geniş ola bilər. Bu yaxınlarda “Unutmağa kimsə var... adda-budda xətilər” adlı kitabım çap olunacaq. Orada “Yarımçıq əlyazma” və digər kiablarımdan başqa dillərdə, xarici ölkələrdə nəşrinin tarixçəsinə də nəzər salmağa çalışmışam.

Etimad Başkeçid: – *Kamal müəllim, sonda aşağıdakı suallara qısa cavablar verməyinizi xahiş edirik:*

Sizə təsir göstərən və ya sizi təsirləndirən ilk kitab hansıdır?

– 5 cildlik Azərbaycan nağılları, Əli Sultaniyin “Antik ədəbiyyat tarixi”.

Proza, yoxsa poeziya?

– Proza.

Səvdiyiniz kitabınızın ən çox xoşladığınız sitatı?

– “Taleyində olan həyatında olmaya bilər”.

Ən gözəl söz kimi hansı ifadəni görürsünüz?

– (cavabsız)

Nizami, yoxsa Füzuli?

– Füzuli.

Sən vaxtlar sizi təsirləndirən film hansıdır?

– (cavabsız)

Yazıçı üçün hansı daha vacibdir: istedad, yoxsa intizam?

– İstedad.

Gənc müəlliflərə qıscaca hansı məsləhəti verərdiniz?

– Mütiəliə.

Yaradıcılıqla bağlı hər hansı adətiniz və ya ritualınız varmı?

– (cavabsız)

Kitab, yoxsa ekran: hansı qalib gələcək?

– Ekran.

Rəqəmsal dövrdə ədəbiyyat nə itirir?

– Casarat.

Sizin öncəgörməniz: 20 ildən sonra oxucu necə olacaq?

– Olacaqmı?

Hamılıqla: Yubileyiniz möhkəm cansağıtlı, yeni yaradıcılıq uğurları gətirsin.

– Dostların çevrəsində.

Çapa hazırladı: Mehparə ƏLİYEVƏ XQ